

RODLØS

- ELEVARK

Foto: Brian Curt Petersen

Fag: Dansk, samfundsfag & sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab

Niveau: 8.-10. klasse

Formål:

- I skal få viden om, hvad en persons kønsidentitet er, og hvad den består af.
- I skal kunne opstille en personkarakteristik af Alex.
- I skal kunne diskutere og forholde jer kritisk til filmens billede af køn og identitet.
- I skal kunne perspektivere til "det kønnede samfund" og jeres eget liv.

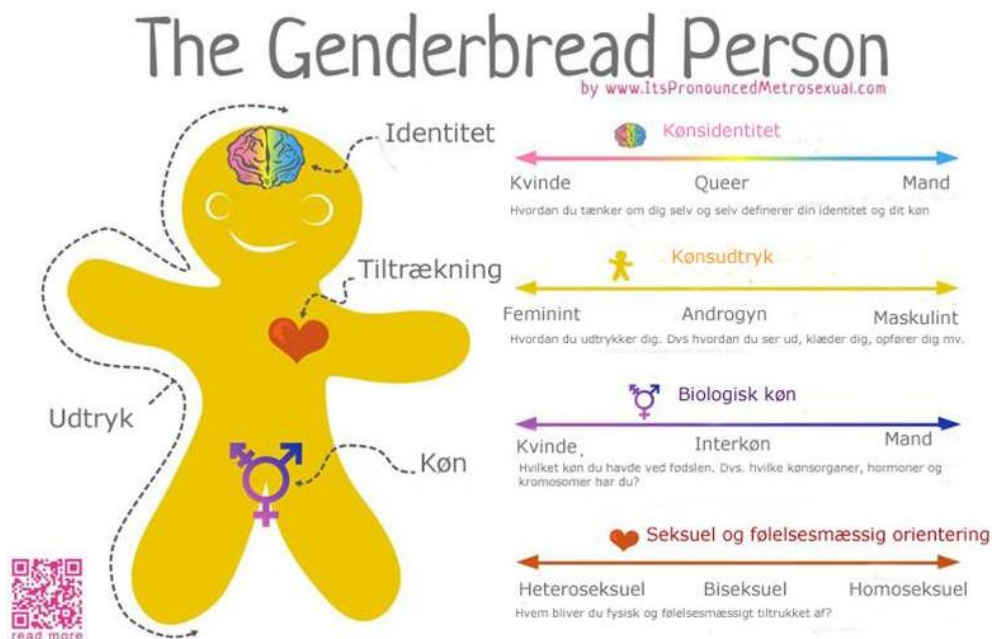
"Rodløs" handler om Alex på 14 år, der arbejder på et mekanikerværksted og hænger ud med sine venner. En dag bliver Alex offer for en hadforbrydelse, der kommer til at sætte dybe spor.

II
FILM

Før filmen

Viden om kønskonstruktion

Læs illustrationen *The Genderbread Person*:

Illustrationen er lavet af Sam Killermann. Den viser, hvordan en persons *kønsidentitet* bl.a. er sammensat af det *biologiske køn* (det køn du havde ved fødslen), *kønsudtryk* (hvordan du ser ud, klæder dig, opfører dig mv.) samt den *seksuelle og følelsesmæssige orientering* (hvem bliver du fysisk og følelsesmæssigt tiltrukket af).

Pilene viser, at de fleste mennesker ikke er 100 % i den ene eller anden ende af skalaen, men et sted midt imellem. Se den originale version og andre typer Genderbread persons her: [The Genderbread Person](#)

I klassen: Tal om illustrationen og hvad den betyder. Prøv i fællesskab at sætte eksempler ind i figuren for en fiktiv persons kønsudtryk, seksuelle og følelsesmæssige orientering og biologiske køn. I kan lade jer inspirere af karakterer i kender fra film eller litteratur.

Se og arbejdt med filmen

Alex' identitet

Filmen fortæller ikke noget om Alex' seksuelle og følelsesmæssige orientering. Den fortæller heller ikke om Alex identificerer sig med et specifikt køn eller måske ikke med noget køn. Til gengæld fortæller filmen noget om både Alex' biologiske køn og kønsudtryk.

I klassen: Lav en personkarakteristik af Alex ud fra genderbread-figuren:

1. Hvilke tegn viser filmen om Alex' biologiske køn?
2. Hvordan er Alex kønsudtryk (påkledning, sprog, attitude, personlige egenskaber mv.)?
3. Oplever Alex fordomme pga. sin kønsidentitet?

I grupper: Forestil jer, at Alex' kønsidentitet var modsat af filmen. Altså at Alex' biologisk var en dreng og havde et feminint kønsudtryk. Hvilke konflikter forestiller I jer, det kunne skabe?

1. Brug genderbread-figuren, og giv jeres karakter biologisk køn, kønsudtryk og seksuel orientering. Sørg for, at karakteren ikke bliver stereotyp, men indeholder en vis grad af kompleksitet ligesom en virkelig person.
2. Find et navn til jeres karakter.
3. Skriv et pitch til en film om den omvendte Alex. Jeres pitch skal indeholde en central rekvisit, en konflikt og en konfliktløsning.

Ordforklaring: Et pitch er en ultrakort præsentation af en ide til en film. Hvis en manuskriptforfatter får en ide til en film, skriver han/hun et pitch, som bliver præsenteret for fx en producer eller et støtteselskab for at skaffe penge til at lave filmen.

I klassen: Fremlæg jeres pitch for jeres klassekammerater.

Når I skal reagere på jeres kammeraters pitch så overvej:

1. Er karakteren troværdig og tilpas nuanceret?
2. Er konflikten realistisk, og bliver den løst på en god måde?
3. Er rekvisitten neutral eller kønsstereotyp?

I klassen: Diskuter om, der bliver set forskelligt på personer, der biologisk har kvindelige kønsorganer og et maskulint kønsudtryk (som Alex) og personer med maskuline kønsorganer og et feminint kønsudtryk (som jeres fiktive karakter)? Hvilken rolle spiller normer i denne sammenhæng?

Alex' kultur

I klassen: Overvej og diskutér følgende spørgsmål om gruppeidentitet og kultur:

1. Hvad udgør Alex' kultur?
2. Hvilken betydning har gruppen af venner for Alex' kultur?
3. Er der andre ting end Alex' kønsidentitet, der får betydning for Alex' kultur og adfærd?

Hadforbrydelsen

Hadforbrydelsen, hvor Semi tvinger Alex til at vise sig nøgen, er filmens [point of no return](#) (vendepunkt).

Ordforklaring: En hadforbrydelse eller 'hate crime' er en forbrydelse, hvis motiv er had over for den gruppe, som man tror, ofret tilhører. Det kan være i form af vold, trusler eller hadefulde tale. Gerningen skal være motiveret af enten offerets etnicitet, seksuelle, religiøse eller politiske orientering.

I grupper: Diskuter følgende spørgsmål:

1. Hvordan tror I, Semi opfatter Alex' kønsidentitet?
2. Hvorfor tror I, den værste hævn Semi kan finde på, er at tvinge Alex til at tage tøjet af?
3. Hvilke fordomme og normer knytter sig til Semis voldshandling?
4. Hvordan reagerer Alex efter overfaldet? Hvordan tror I, Alex har det?

I klassen: Læs forklaringen om, hvad en hadforbrydelse er igen. Diskuter følgende:

1. Hvordan tror du selv, du ville reagere, hvis du blev udsat for det samme som Alex?
2. Vil I karakterisere Alex' overgreb mod Semi som en hadforbrydelse? Hvorfor/hvorfor ikke?
3. Synes I, man kan sige, at Semi og Alex "står lige" i filmens slutning? Eller er der forskel på deres voldshandlinger mod hinanden?
4. Hvad synes I, det signalerer, at den person, der udfører hadforbrydelsen, Semi, har en anden etnisk baggrund end dansk? Synes I, det er et problem?
5. Ville det signalere noget andet, hvis Semis karakter blev spillet af en etnisk dansk dreng? Eller af en pige? Eller af en transperson?

Efter filmen – holdninger og handling

Kritisk blik på filmen

I grupper: Tal om følgende spørgsmål:

1. Hvilke værdier om køn og normer synes I, at filmen signalerer?
2. Hvilke tanker får du om det at være dreng og pige, når du ser filmen?
3. Hvilke værdier synes I, at filmen sender om personer som Alex?

Lav en liste over drenge/mænd og kvinder/piger i filmen. Skriv, hvad de hver især laver, hvordan de taler og hvilke egenskaber de har. (Udelad Alex på jeres liste, da vi ikke ved nok om, hvordan Alex definerer sig selv).

I klassen: Tal om jeres lister og diskutér følgende:

1. Bliver dét at være dreng/mand koblet til en speciel måde at være, tale og handle på i filmen?
2. Bliver dét at være pige/kvinde koblet til en speciel måde at være, tale og handle på i filmen?
3. Indeholder filmen efter din mening stereotyper? Eller giver den et nuanceret billede af køn?
4. Hvilke følelser og normer bliver henholdsvis femininitet og maskulinitet forbundet med i filmen? Hvad tænker I om den fremstilling af normerne?

Kritisk blik på den kønnede verden og jeres egne værdier om køn

Individuelt: Hurtigskriv i stikord ud fra følgende:

Tænk over sidste gang, du var i en tøjforretning, så en tegnefilm eller så reklamer for legetøj på TV eller på nettet. Oplevede du specifikke værdier eller normer knyttet til køn?

Illustration af Disneys prinsesser. Hvilke signaler om køn og kvindelighed sender de?

(Kilde: viunge.dk 5. aug. 2015)

Opslag fra TOYS"R"US katalog, som DFs ligestillingsordfører Pia Adelsteen i 2014 betegnede som "perverst" i et interview til TV2.

(Kilde: TV2.dk 13. nov. 2013)

I klassen: Tal om jeres noter og diskuter følgende:

1. Hvilke signaler om normer for køn, mener I, at film, TV og mode sender?
2. Hvilke konsekvenser tror I, normerne kan få for børn og unge?
3. Ville det være godt at bryde med normerne? Hvorfor/hvorfor ikke?
4. Hvordan tror I, at man kan bryde med normerne?

Boying og girling

Kønsforskeren Judith Butler kalder det for *boying* og *girling*, når man opdrager piger og drenge til at opføre sig på en bestemt måde og følge bestemte normer for køn. Et eksempel på boying kan være, hvis man køber en masse blå tøj til små drenge. Et eksempel på girling kan være, hvis man primært opfordrer piger til at lege med dukker.

I klassen:

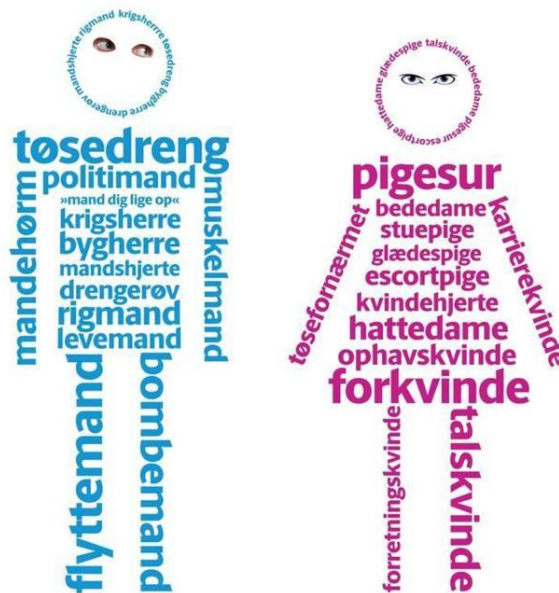
1. Tal om hvorvidt, der er eksempler på boying og girling i filmen *Rodløs*.
2. Oplever du selv boying/girling, eller har du været udsat for det i din barndom?

Individuelt:

1. Hvordan er din egen kønsidentitet?
2. Tror du, at der er ting (legetøj, tøj, film) eller personer i din familie eller samfundet, der har påvirket din kønsidentitet?

Køn og sprog

I par: Se på illustrationen, og tal om, hvad ordene signalerer. Hvor mange ord er positive, og hvor mange ord er negative?

1. Hvordan taler I selv om køn i klassen? Med vennerne? Med familien?
2. Bruger I nogle gange ordene fra figuren? Hvis ja, bruger I dem så i en positiv eller negativ sammenhæng?